

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ
ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ

ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1954 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 103

ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ (1924 ਦਾ II)—ਸੈਕਸ਼ਨ 238— ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ—“ਆਮ ਜਨਤਾ”—ਦਾ ਮਤਲਬ—ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ 19 - ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ—ਦੀ—ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ—ਦਾ ਟੈਸਟ—ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ—ਦੀ ਹੱਦ, ਦੱਸੀ ਗਈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਉਪਬੰਧ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਿਲਜੁਲ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਉੱਥੇ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 274 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ, ਸਗੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਣ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ਬੱਧ ਭਾਗ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ (ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਸੁਣੋ) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਆਮ ਜਨਤਾ" ਸਮੀਕਰਨ ਜਨਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੈੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਾਹਰ

ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਾਕੰਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਜਾਂ ਖੇਤਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਬਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦੀ ਛੋਟੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਇਸਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਇਹ ਡਰ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਾਜਬ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਜਾਂ ਇੰਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਜੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂ ਕਠੋਰ ਅਮਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੇ ਸਾਪੇਖਿਕ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸਹੀ ਭਾਵਨਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੁਤਾਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19, ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵ, ਸਾਰੀਆਂ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਫਰਜ਼ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ, ਸਿਆਣਪ ਜਾਂ ਉਪਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਿਧਾਨਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਅਟੁੱਟ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ

ਦੀਆਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਹੋਣ, ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਮ ਹਿੱਤ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਤਿੱਕਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੰਮ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਨੈਤਿਕ, ਕਠੋਰ ਜਾਂ ਦਮਨਕਾਰੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਗਾਊਂ ਰੋਕਥਾਮ ਵਾਲੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੰਡਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਨਾਹੀ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਰੁਕਾਵਟ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਆਪਣੀ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ, ਗੰਦੀ ਸੱਟ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਅਕਸਰ, ਆਮ ਭਲਾਈ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਨਤਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਆਪਹੁਦਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ, ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਤੱਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸੁੰਗੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ,

ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਮਾ ਰੇਖਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਾਜਬ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (6) ਤੱਕ, ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੱਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਭਾਵੇਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ, ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ੍ਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਸਾਹਨੀ, ਛਾਉਣੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 432(1) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 101/G.A.2 ਮਿਤੀ 18/20 ਜਨਵਰੀ, 1954 ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ।

ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮਾਨਯੋਗ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਦੁਲਤ ਨੇ 2 ਜੂਨ, 1954 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਆਦੇਸ਼

ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ ਵਾਸੀ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਛਾਉਣੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ, ਛਾਉਣੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਇੱਕ ਦਰਖਾਸਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਓਨਾ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ

ਵਿਚ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੁਏਬਾਜ਼ੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜੁਏਬਾਜ਼ੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਾਜਕਤਾ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਂਟੋਨਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238(1)(ਏ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਕ੍ਰਮ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

2. ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। 19(1) ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕ੍ਰਮ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ, "ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ" ਅਤੇ "ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵਸਣ" ਦੇ ਉਸਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦੋਹਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ - ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਹੋਵੇਗੀ- ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (d) ਅਤੇ (e) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਇਸਨੂੰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਪਗਨਡ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜੋ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 19(1) ਡੀ) ਅਤੇ (e) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ, ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਗੋਪਾਲਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹਲਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।(1), ਡਾ. ਖਰੇ ਦਾ ਕੇਸ (2), ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (3), ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ (ਮਦਰਾਸ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਵੀ.ਜੀ. ਰੋਅ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ (4), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਜੀ. ਰੋਅ (1) ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ। ਉਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਗੋਪਾਲਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਲੇਖ ਦਾ ਅਸਲ ਦਾਇਰਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। "ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਅਸਲ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ 3 ਵਿਚਲੇ ਹੋਰ ਲੇਖ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। "ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19(1) (a) ਤੋਂ 19(1)(g) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ

ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਚਿੰਤਾ ਹੈਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਇਕੋ ਇਕ ਧਾਰਨਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਾਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾਸ, ਜੇ. ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

"ਪਰ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ 7 ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀਆਂ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।"

ਡਾ. ਖਰੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅੰਤਮ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ:ਕੀ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੂਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ, ਕੁਦਰਤ, ਅਵਧੀ, ਕਠੋਰਤਾ, ਆਦਿ, ਖੁਦ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ, ਕੀ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ ਜਾਂ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਨੁਛੇਦ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਾਂਗਾ।

4. ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 238 ਵਾਜਬਤਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜੋੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਰਥਾਤ, ਛਾਉਣੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਹਿੱਸੇ (ਸੈਕਸ਼ਨ 238) ਦੇ

ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ।

5. ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬੰਬਈ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ- ਜੇਸਿੰਘਭਾਈ ਈਸ਼ਵਰ-ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1), ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਵਾਜਬ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਾਜਬ ਇੱਕ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਸਮੀਕਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਰ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਫਰਜ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਜੀ ਰੋ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ (2) ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਾਲਤਾਂ, ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਇਸ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਪਤੰਜਲੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਢੰਗਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਖੇਪ ਮਿਆਰ ਜਾਂ ਆਮ ਪੈਟਰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਉਦੇਸ਼, ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ, ਥੋਪਣ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਸਭ ਕੁਝ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੇ ਵਾਜਬ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। " ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਈ - ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕਾਨਿਆ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਲਈ - ਇੱਕ ਉੱਚ ਸੰਯੁਕਤ 'ਬੌਧਿਕ ਵਿਹੜੇ' ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

6. ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਮੇਰਾ ਇਹ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 238 ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 13(1) ਦੇ

ਤਹਿਤ ਬੇਕਾਰ ਹੈ। ਐਕਸਟਰਨਲਮੈਂਟ ਆਰਡਰ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਠੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਵਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਹਨ। ਨਾ ਹੀ ਜੂਆ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਪਿਛਲੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਬਾਹਰੀ-ਕਮ-ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਫਲਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਾ: ਖਰੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਰੱਖੀ ਸੀ ਪਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕਾਨੀਆ ਨੇ ਵੀ ਡਾ: ਖਰੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਰਥਾਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਜੱਦੀ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਲਿਆਇਆ ਅਤੇ ਪਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਧੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਜੂਏ ਵਰਗੀ ਬੁਰਾਈ ਵਿੱਚ ਉਲਝਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੇਸ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਖਰੇ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਤੋਂ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਰਜਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਥੀਮ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

7. ਨਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ (1924), ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਛਾਉਣੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਦੇਸੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗੜ੍ਹ ਬਣਨਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਅਸਲ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਜਿਸ ਵਰਗਾ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ

ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 'ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ' ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੋਵੇ। ਆਮ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਾਉਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 238 ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਅਸਲ ਚਰਿੱਤਰ, ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੜਕ ਦੇ ਪਾਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ; ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਲਈ ਅਣਚਾਹੇ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਇੱਕ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਅਸਲੀਲ ਭੇਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

8. ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 13(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 19(1)(d) ਅਤੇ (e) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਸਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 432(1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਐਂਡ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1951 ਦੁਆਰਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਿਸਟਰ ਸੀ.ਐਲ. ਅਗਰਵਾਲ—ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਮ. ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਦੁਲਟ ਜੇ.- ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਪਲੇਡ ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ।

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ.—ਇਹ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 432(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਜੁੜੇ ਸੰਦਰਭ ਹਨ। 1954 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 103 ਵਿੱਚ, ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1951 ਅਤੇ 3 ਮਾਰਚ, 1952 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਨੂੰ ਜੂਆ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 10 ਤੋਂ 50 ਰੁਪਏ ਤੱਕ

ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ (1924 ਦਾ ਐਕਟ II) ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਅਸਲੀਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛਾਉਣੀਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ 1924 ਦੇ ਐਕਟ II ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 238 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“238(1) ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਕਸਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ-

(ਏ) ਇੱਕ ਅਸਲੀਲ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਗੇਮਿੰਗ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਆਮ ਗੇਮਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਇੱਕ ਬੇਢੰਗੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ, ਹੋਰ ਵਰਣਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬੇਤਰਤੀਬ ਘਰ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਕਸਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XVII ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਸੀ) ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ, ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਡੀ) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898 ਦੇ ਚੈਪਟਰ VIII ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ, ਉਸਦੇ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,

ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।

(2) ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਸੰਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਪੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਲਏਗਾ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ, ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਫਸਰ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ ਇੱਕ ਅਸਲੀਲ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਗੇਮਿੰਗ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼

ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਾਂਚ ਆਪਣੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 1924 ਦੇ ਐਕਟ II ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 238 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 19(1) (d) ਅਤੇ (e) ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 19(1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ, ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(5) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਹੈ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1924 ਦੇ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਧਾਰਾ 19(1) (d) ਅਤੇ (e) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖੌਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਛਾਉਣੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: -

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਛਾਉਣੀ ਦਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਉਣਾ, ਇੱਕ ਅਸਲੀਲ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਗੇਮਿੰਗ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਆਮ ਗੇਮਿੰਗ ਹਾਊਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਕਸਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਆਦਿ, ਆਦਿ,

ਦੂਸਰਾ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਫਿਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ;

ਤੀਜਾ, ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ;

ਚੌਥਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

ਪੰਜਵਾਂ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ;

ਦਸਵਾਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ,

ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ।

ਛੇਵੇਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 238 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ;

ਸੱਤਵਾਂ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;

ਅੱਠਵਾਂ, ਜੇਕਰ ਦੋਵਾਂ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਛਾਉਣੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ;

ਨੌਵਾਂ, ਇਹ ਫਿਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ

ਦਸਵਾਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਆਖਰੀ-ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਰੰਜੀਵ ਲਾਈ ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰੀਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 238 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਲੋਕਮੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਹਰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 238 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ: -

(ਏ) ਸੈਕਸ਼ਨ 238 ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਸੀ) ਸੈਕਸ਼ਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ; ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਹੈ, ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਡੀ) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ, ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੱਕ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਰਡਰ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਲਈ, ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ।

(ਈ) ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 274 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬੇਢੰਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉਪਾਅ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ।

(ਐਫ) ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਇਸ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਜਾਂ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਰਗ ਦੇ।

ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ "ਆਮ ਜਨਤਾ" ਜਨਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੈੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਾਕੰਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਖੇਤਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਲਈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਨਾਫਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਕੁਝ ਗੈਰ-ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਅਣਚਾਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਸਮੀਕਰਨ 4 'ਆਮ ਜਨਤਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮੁੱਚੀ ਜਨਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕੈਟੇਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ [ਰਾਹੀ ਈਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਆਰ. ਸੇਨ (1), ਭਾਸਕਰ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀਮੁਲਖਨ (2), ਸ਼ਸ਼ੀਭੂਸਨ ਬਨਾਮ ਮੰਗਲਾ (3), ਅਤੇ ਰਾਮਹਰੀ ਬਨਾਮ ਨੀਲੋਮੋਨੀ ਦਾਸ (4)]।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਸੇਠ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਨ੍ਹਈਆ ਲਾਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਠ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੇਠ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ, 1889 ਦੇ ਨੰਬਰ 13 ਵਿੱਚ, 1924 ਦੇ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨੀਏ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਫੌਜਾਂ ਲਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਅਸੁੱਧ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਅਤੇ

ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 238 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੇਕਰ 1924 ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਠ ਦੀ ਦਲੀਲ ਮਨਘੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਮ. ਸੀਕਰੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 238 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 274 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਅਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਭਰਪੂਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ "ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਮਨਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ" ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ, ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਇੰਨੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁੜ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 274 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਫਿਰ, ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਨਯੋਗ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਹਾਈਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਸੀਕਰੀ ਇੱਕ ਪੱਕੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ।

ਅਸਲ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(5) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ "ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਚਰਨਜੀਵ ਲਾਈ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾ. ਐਨ. ਬੀ. ਖਰੇ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਸਟੇਟ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 4, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਅੰਤਿਮ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(5) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਵੈਧ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਤੱਥ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਪਬੰਧ ਬਰਾਬਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਕਿਸੇ ਤੁਲਨਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕੈਂਟੋਨਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 238 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 274 ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸਲੀਲ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਯੋਗ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਮਨਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਮਾਂ ਲੰਬਾ ਹੋਣ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਗਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੈਸ਼ਿੰਗਭਾਈ ਈਸ਼ਵਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਬਾਵਡੇਕਰ, ਜੇ. (ਸ਼ਾਹ, ਜੇ., ਉਲਟ), ਉਹ ਧਾਰਾ 2(1)(b) ਬੰਬੇ ਪਬਲਿਕ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਮੇਜਰਜ਼ ਐਕਟ (VI of 1947) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿ ਇਸਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(b) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(d) ਅਤੇ (e) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ। ਸ਼ਾਹ, ਜੇ., ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂਵੈਧ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਬੰਬੇ ਐਕਟ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸੀ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ-ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਆਧਾਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਿਆ, ਉਹ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹਨ। ਧਾਰਾ 238 ਨੁਕਸ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਬੰਬੇ ਪਬਲਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਸ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਰੰਜੀਵ ਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਸ਼ਮਸੂਦੀਨ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (1) ਵਿੱਚ, ਉਹੀ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਨੇ ਜੇਸ਼ਿੰਗਭਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਬੰਬੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1890 ਦੀ ਧਾਰਾ 46(3) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ, ਅਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵਸਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਜੇਸ਼ਿੰਘ-ਭਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਜੋਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ: -

"ਸਾਨੂੰ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਜੇਸ਼ਿੰਘਭਾਈ ਈਸ਼ਵਰ ਲਾਲ (2) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਬੰਬੇ ਪਬਲਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬੇਕਾਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬੰਬੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 46 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 46 ਏ, ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਬਾਵਡੇਕਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਪਿਆ, ਉਹ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਬ੍ਰਜਨੰਦਨ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਆਫ ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ ਐਕਟ, 1949 (ਬਿਹਾਰ ਐਕਟ III ਆਫ 1950) ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(b) ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਹਰਕਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੰਘਭੂਮ ਅਤੇ ਮਾਨਭੂਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 13(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(d) ਅਤੇ 19(5) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਆਰਡਰ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ। ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਮੈਰੀਡੀਥ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, "ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੂਪਹੀਣ ਸੀ।" ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ-

"ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਜੋ ਵੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ * * * ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਟੈਸਟ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹਨ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ 'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19(5) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਆਰਟੀਕਲ 19(5) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਇੰਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

1950 ਦੇ ਬਿਹਾਰ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਆਫ ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ ਐਕਟ III ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਮੀਆਂ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਚਰਨਜੀਵ ਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਗਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਬੰਬਈ (1) ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ, ਸ੍ਰੀ ਚਰਨਜੀਵ ਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਜਾਂ ਦਲੀਲ ਉਧਾਰ ਲੈਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਹੁਕਮ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਟਰ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸਿਟੀ ਆਫ ਬੰਬੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਵਾਸਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਟਰ ਬੰਬਈ

ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਾਨ ਤੱਕ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਵਾਸਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੇ ਨਿਰਵਾਸਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਿਰਵਾਸਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਲਿਆਣ ਵਿਖੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ, ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਿਯਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਟਰ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਕਲਿਆਣ ਤੱਕ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸੀ। ਬੰਬੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਚਰਿੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਅਧੀਨ ਛਾਉਣੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (1) ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਅਣ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਬਖਸ਼ੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤ ਗੁੰਡਾ ਐਕਟ (1932 ਦਾ 1), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਵੈਧ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਨੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਬ ਤਜਮਾਲ ਖੁੰਡੇਲ ਸਾਹਜੀ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ (2) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ 22, ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ

ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(d) ਅਤੇ (e) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। (1) ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ, (2) ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ, ਜਾਂ (3) ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ (4) ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਹਰੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਨਿੰਦਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕਾਕਾ ਰਾਮਜੀ ਲਕਸ਼ਮਣ ਬਨਾਮ ਕੱਛ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ, ਬੰਬਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 46 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੱਛ ਰਾਜ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਭਾਗ ਅਧੀਨ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕਾਫੀ ਮੌਕਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਂਤਾਬਾਈ ਰਾਣੀ ਬੇਨੂਰ (2) ਦੀ ਰੀ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੰਬੇ ਪ੍ਰੈਵੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1), ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 19(1) (d) ਅਤੇ (e) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹਨ ਬੇਕਾਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਸੁਣਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਨਾ ਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪੂਨਾ ਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮੀਲ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਜੋ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਲੋਕੋਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨਮਾਨੀ, ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉੱਚੇ-ਉੱਚੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਇਸਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਇਹ ਡਰ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਾਜਬ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ, ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਪਰੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਜੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂ ਕਠੋਰ ਅਮਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਏ ਕਾਰਨ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸਹੀ ਭਾਵਨਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੁਤਾਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਕਿੱਥੇ ਖਿੱਚੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਮ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਭਾਵਕ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਆਮ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੁਲਿਸ ਪਾਵਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਜਸਟਿਸ ਵਨਮਾਕਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ: -

“ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਮਾਪਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮਾਪਵੈਧ ਜਨਤਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਮਾਪ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਲੋੜ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਧਰੁਵ ਤਾਰਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਮਲੀ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਲੋੜਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਆਰਾਮ, ਸਿਹਤ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਦਿਸਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। * * * *

(ਕੂਲੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾ, 8 ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 1226 ਦੇਖੋ)।

ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19, ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵ, ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਫਰਜ਼ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ, ਸਿਆਣਪ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਅਟੁੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਹੋਣ, ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਮ ਹਿੱਤ ਕੁਝ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਏ।

ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੰਮ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਨੈਤਿਕ, ਕਠੋਰ ਜਾਂ ਦਮਨਕਾਰੀ ਜਾਪਦੇ ਹੋਣ, ਨਿਆਂਇਕ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਗਾਊਂ ਰੋਕਥਾਮ ਵਾਲੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ, ਉਹ ਦੇਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੰਡਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਧੱਕਾ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਆਪਣੀ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੱਟ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਅਕਸਰ, ਆਮ ਭਲਾਈ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਨਤਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁੱਧਤਾ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਬਰਲਿੰਗਟਨ ਅਤੇ ਕੁਇੰਸੀ ਰੇਲਰੋਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਚਾਰਲਸ ਐਲ. ਮੈਕਗੁਇਰ (1) ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੈਕਲੀਨ ਬਨਾਮ ਅਰਕਨਸਾਸ (2) ਦੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਿਆ: -

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਥਾਨਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਜੱਜ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨਾਲ ਭਿੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜੱਜ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ

ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਪਹੁਦਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸੀ * * * * ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਐਕਟ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ, ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਆਪਹੁਦਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਹੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਬਰਲਿੰਗਟਨ ਅਤੇ ਕੁਇੰਸੀ ਰੇਲਰੋਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਚਾਰਲਸ ਐਲ. ਮੈਕਗੁਇਰ (1)। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ, ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। "ਕੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਅਕਲਮੰਦੀ ਵਾਲਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਠੋਸ ਆਰਥਿਕ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਕੀ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵੇਕ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਰਾਏ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਟਕਰਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।" (ਉੱਪਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ)।

ਪਾਰਕਸ ਬਨਾਮ ਬਾਰਟਲੇਟ (1), ਮੈਕਡੋਨਲਡ, ਜੇ., ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 495 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਵਿਵੇਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਉਪਾਅ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੁਝਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਦੀ ਸਿਆਣਪ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਇਹੀ ਉਹੀ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਤੱਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸੁੰਗੜਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਮਾ ਰੇਖਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਾਜਬ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਰਜ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ

ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ। ਕਾਨਿਆ ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ; ਗੋਪਾਲਨ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ (1), ਪੈਰਾ 26, - ਵਿੱਚ

“ਇਸ ਕਥਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖੋਜਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਜਿਸਦਾ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਰਵ-ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸ਼ਬਦ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬੁੱਧੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸਰਬੋਤਮ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਠੋਸ ਆਧਾਰ ਲੱਭ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ”

ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (6) ਤੱਕ, ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੱਤ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਪਤੰਜਲੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੀ. ਜੇ. ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਜੀ. ਰੋਅ (1), ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ:-

"ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਵੇਂ ਅਤੇ ਚੌਦਵੇਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਵਰ ਹੇਠ ਵਿਧਾਨਿਕ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ, ਫਿਰ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਸਾਨ ਕੰਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ

ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲ ਝੁਕਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ "ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ" ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੌਕਸ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੀ।

ਜੇਸਿੰਗਭਾਈ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿੱਚ, ਚਾਗਲਾ, ਸ. ਜੇ., ਨਿਰੀਖਣ:-

“ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। 'ਵਾਜਬ' ਇੱਕ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਸਮੀਕਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਦੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਹੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰੇ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਕੋਮੋਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਟਾਉਣਾ ਜਿਸਦਾ ਝੁਕਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨੀ ਕਾਲਿੰਗ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹਨ, ਪਰ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ।

ਮਹਾਜਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਜੇ.

"ਵਾਕਾਂਸ਼ 'ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀਮਾ ਆਪਹੁਦਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। "ਵਾਜਬ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਜੋ ਤਰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ... "

ਜੇਕਰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਭਾਵੇਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ, ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ, ਕੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦੋਵਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦੀ ਹਿਲਜੁਲ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਫਿਰ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਉੱਥੇ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 274 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ, ਸਗੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਣ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਭਾਗ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਅਗਲਾ ਟੈਸਟ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਂਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ (ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੁਣੋ) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਨੰਗੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਾਂ, ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ [ਜਿਸਿੰਗਭਾਈ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1)]।

ਹਰੀ ਖੇਮੂ ਗਵਾਲੀ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਬੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਦੀ ਵੈਧਤਾ, ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (d) ਅਤੇ (e) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹਨ। ਬੰਬੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

“ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ।
—ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: —

(ਏ) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII, XVI ਜਾਂ XVII ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ;
ਜਾਂ

(ਬੀ) ਬੰਬੇ ਭਿਖਾਰੀ ਐਕਟ, 1945 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਬੰਬੇ ਵੇਸਵਾਪੁਣੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1923 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ; ਜਾਂ

(ਸੀ) ਬੰਬੇ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਗੈਂਬਲਿੰਗ ਐਕਟ, 1887 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਜਾਂ 12 ਏ, ਜਾਂ ਬੰਬੇ ਪ੍ਰੋਹਿਬਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ;

ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰੂਟ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

“ਵਿਆਖਿਆ:- ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ‘ਉਸ ਵਰਗਾ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ’ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ:-

(i) ਧਾਰਾ (a) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ; ਅਤੇ

(ii) ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਉਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ., ਪੀ. 517 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਲਗਾਉਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ, ਕਿ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਠੋਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।”

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ, ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 57 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੇ

ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਘਿਣਾਉਣਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਾਵੇ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ; ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ, ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਤਾਂਜਲੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਸੀ. ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਜੇ. ਰੋ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ -

"ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ",

ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਰੇਕਸ ਬਨਾਮ ਹਾਲੀਡੇ (2) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਫਿਨਲੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ -

"ਅਦਾਲਤ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਢੁਕਵਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਗਾਊਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਜੋ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਭਰਮਪੂਰਨ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦਾ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਵਾਰਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਏਗਾ। (ਰਾਹੀ, ਉੱਪਰ, ਪੰਨਾ 523)।

ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਬੰਬੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 238 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜਦੋਂ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਮੂਲ ਉਪਬੰਧ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ, ਸੰਦਰਭ ਅਧੀਨ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਛਾਉਣੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 238 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੂੰ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੀਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਓਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated By:- Megha Mahajan